

Wymagania na poszczególne oceny z języka polskiego dla klasy IV

Ocena dopuszczająca

Kształcenie literackie i formy wypowiedzi

Uczeń:

- potrafi czytać ze zrozumieniem (rozumie informacje podane wprost),
- wyodrębnia kolejne wydarzenia podane w utworze,
- wskazuje czas i miejsce akcji,
- potrafi ocenić postępowanie bohaterów,
- nadaje tekstowi tytuł adekwatny do jego treści,
- opowiada według planu,
- buduje krótkie opowiadanie odtwórcze,
- potrafi napisać krótki list do najbliższych, zredagować krótkie ogłoszenie, wizytówkę, tekst życzeń okolicznościowych,
- rozróżnia elementy fantastyczne i realistyczne,
- odróżnia prozę od wiersza.

Nauka o języku

Uczeń:

- przy pomocy nauczyciela rozróżnia części mowy,
- odmienia rzeczowniki przez przypadki,
- odmienia czasowniki przez osoby, liczby, czasy,
- rozróżnia zdania oznajmujące, pytające, rozkazujące,
- wskazuje podmiot i orzeczenie,
- potrafi wskazać zdanie pojedyncze i złożone,
- wyróżnia głoski, litery, sylaby,
- zna podstawowe zasady ortograficzne i stara się stosować je w piśmie.

Ocena dostateczna

Kształcenie literackie

Uczeń:

- doskonalą technikę poprawnego i wyraźnego czytania na głos i z podziałem na role,
- rozumie tekst czytany po cichu,
- określa temat przeczytanego tekstu, wskazuje bohaterów,
- buduje chronologiczny plan wydarzeń,
- określa czas i miejsce zdarzeń,
- rozróżnia w tekście utworu opowiadanie, dialog i monolog,
- zna cechy gatunkowe baśni,
- wskazuje wers, strofę, refren, rymy,
- czyta i recytuje wiersz,
- wskazuje w tekście wiersza porównanie i epitet.

Formy wypowiedzi

Uczeń:

- redaguje plan ramowy krótkiego tekstu literackiego,
- buduje krótkie opowiadanie na podstawie planu,
- zamyka myśli w granicach zdania (stawia kropkę na końcu zdania),
- potrafi w kilku zdaniach opisać wygląd postaci lub przedmiotu,
- układa dialog, krótki przepis, tekst pozdrowień, życzenia, ogłoszenie i instrukcję,
- redaguje treść listu do najbliższych (zna podstawowe zwroty do adresata, formy grzecznościowe, planuje treść listu),
- redaguje notatkę w formie planu.

Nauka o języku

Uczeń:

- rozróżnia i układa różne rodzaje zdań pojedynczych,
- odróżnia zdanie pojedyncze od złożonego,
- wyróżnia grupę podmiotu i grupę orzeczenia,
- potrafi wpisać zdanie pojedyncze w podany schemat składniowy,
- łączy zdanie pojedyncze w złożone i odwrotnie,
- odróżnia bezokoliczniki, umie odmienić przez osoby, liczby, czasy,
- odmienia rzeczownik przez przypadki i rozpoznaje rodzaje,
- odmienia przez przypadki przymiotnik w związku z rzeczownikiem,
- potrafi wskazać w tekście przysłówki i przyimek,
- rozróżnia samogłoski, spółgłoski i określa ich cechy: miękkość, twardość,
- zna podstawowe zasady ortograficzne i interpunkcyjne i stara się stosować je w piśmie,
- posługuje się słownikiem ortograficznym.

Ocena dobra ***Kształcenie literackie***

Uczeń:

- czyta poprawnie i wyraźnie na głos,
- sprawnie i dość szybko czyta po cichu ze zrozumieniem,
- rozróżnia bohaterów głównych i drugoplanowych,
- wyodrębnia wydarzenia główne i poboczne,
- potrafi określić czas i miejsce zdarzenia w utworze, w którym te elementy nie są jasno wypunktowane,
- zna cechy opowiadania, dialogu i monologu,
- rozumie różnice między prozą i wierszem,
- wskazuje postacie i zdarzenia kontrastowe i próbuje logicznego uzasadnienia,
- umie przedstawić wydarzenia za pomocą komiksu,
- dostrzega pouczenia i problemy moralne poruszone w utworze,
- rozumie i wskazuje główne cechy baśni,
- czyta i recytuje wiersz ze zrozumieniem.

Formy wypowiedzi

Uczeń:

- potrafi napisać dłuższe opowiadanie (twórcze i odtwórcze, stosując trójdzielność kompozycji),
- redaguje opis postaci literackiej, unika powtarzania wyrazów,
- zapisuje rozmowę w formie dialogu, stosując różne typy zdań,
- redaguje list, zachowując właściwą kompozycję,
- redaguje zwięzłe życzenia, pozdrowienia, telegram, krótkie zaproszenie, opis, przepis, krótką instrukcję,
- potrafi dyskutować.

Nauka o języku

Uczeń:

- odmienia czasownik przez osoby, liczby, czasy, rodzaje,
- poprawnie zapisuje formy bezokoliczników i formy czasu przeszłego,
- wskazuje temat i końcówkę rzeczownika (na łatwych przykładach),
- tworzy przysłówki o znaczeniu przeciwnym,
- zna przyimek jako wyraz określający stosunki czasowe i przestrzenne,
- rozróżnia głoski ustne, nosowe, miękkie, twarde,
- poprawnie akcentuje wyrazy (przedostatnia sylaba od końca),
- zna rodzaje zdań pojedynczych,

- zna zdanie złożone,
- potrafi przekształcić zdania pojedyncze na zdania złożone i odwrotnie,
- wskazuje związki między wyrazami w zdaniu, narysować schemat prostego zdania, postawić pytania,
- zna i stosuje zasady ortograficzne i interpunkcyjne.

Ocena bardzo dobra ***Kształcenie literackie***

Uczeń:

- czyta płynnie ze zrozumieniem (po cichu i głośno),
- umie nazywać i uzasadnić cechy bohaterów głównych i drugoplanowych,
- dostrzega podobieństwa i kontrast między postaciami i zdarzeniami,
- wnioskuje na podstawie utworu, odczytuje jego sens,
- nazywa wrażenia czytelnicze związane z lekturą,
- potrafi jasno i logicznie wyrażać własne zdania, mając poczucie jego ważności,
- umie świadomie zastosować w swojej wypowiedzi opowiadanie, dialog i monolog,
- zbiera informacje o postaci mówiącej w wierszu i „ ty” lirycznym na podstawie utworu,
- czyta i recytuje wiersz ze zrozumieniem, zaznaczając pauzę i logiczne akcenty, próbuje oddać głosem nastrój utworu,
- wyróżnia epitet, porównanie, przenośnie, wyraz dźwiękonaśladowczy.

Formy wypowiedzi

Uczeń:

- buduje opowiadanie odtwórcze na podstawie lektury (stosuje akapity),
- tworzy opowiadanie twórcze oparte na własnych doświadczeniach (stosuje wyrazy bliskoznaczne i zaimki osobowe, unika powtórzeń),
- potrafi napisać opowiadanie w narracji pierwszo- i trzecioosobowej,
- redaguje list (stosuje różne zwroty do adresata, dobierając najtrafniejsze; poprawnie używa skrótów związanych z korespondencją i zapisuje je),
- potrafi przekształcić dialog w spójną wypowiedź kilkudzaniową i odwrotnie (stosuje równoważniki zdań),
- redaguje telegram, zaproszenie, opis, instrukcję, przepis, życzenia okolicznościowe, ogłoszenie.

Nauka o języku

Uczeń:

- rozpoznaje, nazywa części mowy odmienne i nieodmienne, określa ich funkcję,
- określa formy przypadkowe rzeczownika,
- oddziela końcówkę od tematu rzeczownika w trudniejszych przykładach,
- analizuje formy gramatyczne czasownika,
- odmienia przymiotnik,
- zna przyimek, potrafi podać przykład i określa funkcję w zdaniu,
- wskazuje podmiot i orzeczenie,
- zna i rozpoznaje rodzaje zdań pojedynczych,
- umie wskazać zdanie złożone,
- zna podział i właściwości głosek oraz podstawowe zasady akcentowania,
- poprawnie dzieli wyrazy przy przenoszeniu (trudne przykłady),
- zna i stosuje zasady ortograficzne i interpunkcyjne.

Ocena celująca

Ocenę celującą - otrzymuje uczeń, którego wiedza znacznie przekracza poza obowiązujący program nauczania:

- Bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach szkolnych i międzyszkolnych,
- Podejmuje działalność literacką, kulturalną (w różnych formach - pisze wiersze, bierze udział w inscenizacjach) prezentuje wysoki poziom artystyczny i merytoryczny,
- Posiada rozszerzone umiejętności z zakresu kształcenia literackiego, językowego oraz nauki o języku,
- Posługuje się terminologią z teorii literatury,
- Potrafi wskazać w utworze wartości uniwersalne - dobro, sprawiedliwość - ich ponadczasowe znaczenie,
- Wyraża opinie, argumentacje, gromadzi materiały w teczках tematycznych,
- Z testów gramatycznych i ortograficznych uzyskuje najwyższą punktację,
- Dużo czyta, umie posługiwać się katalogiem alfabetycznym,
- Jego ustne i pisemne wypowiedzi cechuje dojrzałość, myślenie, wnioskowanie, ocenianie,
- Posługuje się różnymi słownikami,
- Rozumie, że język jest składnikiem dziedzictwa kulturowego.